

NASZA PAMIĘĆ O ZESŁAŃCACH NA SYBERIĘ W LATACH 1939 – 1956 i PRZEKAZ POTOMNYM

„POLACY na SYBIRZE - NASZE ZESŁANIA!” Pamięć o Zesłańcach i rzeczywistość „przyjaciół” w ujęciu historycznym, zostały na faktach, przedstawione na naszej stronie internetowej 09.03.2021 r.

Mając na uwadze naszą piękną, acz trudną, bez kolonii i niewolników – w pełni tego słowa znaczenia – i bohaterską historię oraz dzisiejszą naszą rzeczywistość, kiedy musimy się przeciwstawiać naszym odwiecznym sąsiadom /Federacja Rosyjska oraz Republika Federalnych Niemiec/ - musimy wyciągać z „Przeszłości” wnioski, aby nie popełniać błędów w „Przyszłości”. Dzisiaj z zachodniej strony atakuje Polskę „grupa Webera” – chociaż słownie, a ze wschodniej grupy imigrantów – przeszkolone w Rosji, a aktualnie prawdopodobnie „grupa Wagnera” – armia zdegenerowanych ludzi /więźniów/ - nie wiadomo, dlaczego ta grupa idąc na Moskwę, po pertraktacjach została skierowana na Białoruś. Jako „rosyjska prywatna armia” Jewgienija Prigożyna /ksywa „kucharz Putina”/, może być niebezpieczna zarówno dla Polski, a głównie dla Ukrainy, która walczy z najeźdźcą /Rosją/ od 24.02.2022 r. W aktualnej naszej rzeczywistości MY - Sybiracy w dniach 29 - 30.06 obchodzimy 95-tą rocznicę powołania Związku Sybiraków. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości /11.11.1918 r./, młodzież urodzona na Syberii w 1921 r. powołała do życia Niezależny Akademicki Związek Sybiraków.

Żołnierze 5 Dywizji Syberyjskiej w Katowicach w 1926 r. powołali Zrzeszenie Sybiraków. To dało podstawę do powstania w 1928 r. /w czasie obrad 29-30.06/ - ZWIĄZKU SYBIRAKÓW. W czasie Zjazdu 1.07.2028 r. honorowymi członkami związku zostali: Józef Piłsudski, Benedykt Dybowski i Wacław Sieroszewski. Marszałek Józef Piłsudski otrzymał legitymację z numerem „1”! Pierwszym Prezesem zarządu Głównego został wybrany Antoni Anusz. Dzisiaj tą funkcję pełni Kordian Borejko.

II w. św. /od napaści Niemiec na Polskę 01.09.1939 i ZSRR – 17.09.1939/ uniemożliwiła działalność Związku Sybiraków, podobnie było po drugiej wojnie światowej – ze względów politycznych PRL podporządkowany ZSRR /choć nie był republiką/ - nie zezwalał działalności Sybirakom, ba nawet nie wolno było mówić, że było się – ZESŁAŃCEM, czy DEPORTOWANYM!

Ta właśnie polityka PRL uniemożliwiła większości Polakom, którzy jako żołnierze-sybiracy wyszli z armią Andersa z Rosji do Iranu i szli do Polski przez Tobruk, Monte Casino, Francję ... ale nie doszli. Ci co wrócili często znaleźli się w więzieniach lub ponieśli śmierć. Wielu osiedliło się w różnych częściach cywilizowanego świata, ba nawet w Meksyku, Nowej Zelandii.

Po napaści Niemiec na ZSRR /21.06.1941 r./ na mocy porozumienia pomiędzy Rządem Polskim na Uchodźctwie a ZSRR doszło do stworzenia Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR /Armia Andersa/, które za zgodą Stalina opuściła /w porozumieniu z Wielką Brytanią/ tereny Buzułuku i w dwóch okresach /marzec-maj i w sierpień/ osiągnęli Iran, aby z kolei przejść do Palestyny i Egiptu. Łącznie ZSRR opuściło 115742 osoby, w tym 78479 żołnierzy. Ewakuowano ok. 18000 dzieci. Pośród żołnierzy było ok. 4000 Żydów, z których po osiągnięciu Palestyny z 2.Korpusu Polskiego zdezerterowało ok. 2,5 tys. żołnierzy żydowskich.

12.09.1942r. po połączeniu Armii Andersa z Wojskiem Polskim na Środkowym Wschodzie powstała Armia Polska na Wschodzie, a następnie powstał 2. Korpus Polski. Najważniejszą bitwę 2 Korpus Polski stoczył pod Monte Casino!

W 1943r. Związek Patriotów Polskich /Po ujawnieniu przez Niemców, kto zabił polskich Oficerów w Katyniu i zerwaniu stosunków przez ZSRR z Rządem Polskim w Londynie/ wystąpił do Stalina z prośbą o powołanie wojska polskiego.

Stalin wyraził zgodę i tak powstawały, w:

- maju 1943 – 1 Dywizja Piechoty /z czasem Warszawska, czyli 1WDP/ w składzie ok. 16000 żołnierzy. Dowódca Zygmunt Berling. Chrzest bojowy miała 12.10.1943 w bitwie pod Lenino i straciła ok. 25% stanu osobowego. Od 1955r. 1 Warszawska Dywizja Zmechanizowana. Rozformowana została 01.09.2011! /służyłem w 11 pulku czołgów średnich w Giżycku, jako: dowódca ksap i p.o. Szefa Saperów/.

- we wrześniu 1943 – 1Korpus Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR.

- w marcu 1944 – 1 Armia Polska /ok. 78000 żołnierzy/.

- 21.07.1944 – po połączeniu 1 Armii z Armią Ludową utworzono Ludowe Wojsko Polskie.

Obie Armie /„Andersa” i „Berlinga” – tworzone przez dwie, jakże różne opcje polityczne – były tworzone na bazie polskich Zesłańców i Dep0rtowanych /czyli Sybiraków/ - to był trzon Wojska Polskiego, które szedł z różnych kierunków do wyzwolenia Polski z pod okupacji niemieckiej. Ale polityka „wyzwoleńców” ... dała nam kolejną okupację. Ginał Sybirak – w różnych rejonach ZSRR i ginał w czasie walk z okupantami, w czasie 2 w. św., jak i po wojnie. Stąd te wprowadzenie ..., ale ważne dla Sybiraków!, którzy nie patrzyli kto dowodzi, ale szli do wojska, z różnych terenów /głównie północnych ZSRR i z Kazachstanu/ w celu wyzwolenia swojej ojczyzny – POLSKI!

Rok 1988 był przełomowym dla Sybiraków. Powstanie Solidarności. Powolny rozpad ZSRR, odwilż polityczna, itp. dały nam szansę spotkań i rozmów na temat reaktywacji Związku Sybiraków. I tak np. we Wrocławiu, w Polskim Radiu z inspiracji redaktor p. Urszuli LUBECKIEJ spotkaliśmy się 17. września 1988 r. – postanawiając o powołaniu Związku Sybiraków na Dolnym Śląsku. Tam podpisywaliśmy listę, którą do dnia dzisiejszego szukam...

W Warszawie 17.12.1988 następuje z inicjatywy Ryszarda Reiffa rejestracja Związku Sybiraków. W Polsce powstają Zarządy Oddziałowe i Koła Sybiraków. Nasze Koło powstało 24.04.1989r. i przyjęło nazwę „Koło Fabryczna” z 1187 Członkami. Dzisiaj jest nas 157. W Kole ubywa Sybiraków, a przybywa wdów po Sybirakach /1/, ale i mamy kolejne pokolenia /2/, w tym jedną Polkę mieszkającą w Australii. Wg informacji Prezesa Zarządu Głównego Związku Sybiraków p. Kordiana Borejszy, jest nas już tylko ok. 15000 zrzeszonych w 173 kołach i oddziałach związku. Z każdym rokiem jest nas /Sybiraków/ coraz mniej. Dlatego też, dążąc aby nie było „trzech zdań w rozmowie 2 Polaków” – staramy się przestrzegać przyjętego hasła „PAMIĘĆ ZMARŁYM – ŻYJĄCYM POJEDNANIE” oraz zachować nasze przeżycia i wspomnienia, związane z „rugowaniem”, a zasadniczo z zesłaniami na SYBERIĘ i tam pracą nie tylko katorżniczą, ale i niewolniczą ... pozbawioną Sybiraków wszelkich praw! – ZACHOWAĆ dla potomnych, czyli „DZIEJE XX WIEKU ZACHOWAĆ OD ZAPOMNIENIA!”.

Aby spełnić powyższe stwierdzenia, MY – Sybiracy:

- spotykamy się z dziećmi i młodzieżą w szkołach, przekazując Im swoje przeżycia, spostrzeżenia i realia życia w niewoli, jako osoby pozbawione praw ludzkich! – osobiście odzyskałem w 1998 r. pismem z Litwy!
- budujemy muzea /np. największe i jedyne tego typu muzeum w świecie Muzeum Pamięci Sybiru w Białymstoku/ i kaplice poświęcone pamięci osób, na zawsze pozostałych na Syberii /np. Kaplica Sybiraków w „Albertówce” w m. Jugowice. Warto pojechać i odpocząć w „Albertówce”. Adres jest na stronie internetowej.

Kaplica Sybiraków w „Albertówce”

- budujemy pomniki /np. Pomnik Zesłańcom Sybiru/ i nadajemy /przy pomocy władz lokalnych/, tworzymy tablice pamiątkowe /w szkołach, kościołach, itp./ oraz nadajemy nazwy szkołom, ulicom, skwerom ze słowami, np. Zesłańcy, Sybiracy, itp. – które kojarzą się z zesłaniem lub deportacją.

Jeżeli Krzyż przebija żelbet, to MY – dzisiaj, nie miejmy w sercu nienawiści do okupantów

/Pomnik Zesłańcom Sybiru we Wrocławiu, przy kościele św. Bonifacego/

- piszemy swoje wspomnienia, jak i wypowiadamy się w różnych środkach masowego przekazu. Przykładem może być wręczenie przez Dyrektora Muzeum Pamięci Sybiru prof. dra. hab. p. Wojciecha Śleszyńskiego naszemu Sybirakowi p. Marcinowi Stecykowi w dn. 16.06.23 – we Wrocławiu listu gratulacyjnego z okazji nominacji do Nagród Historycznych POLITYKI 2023, za książkę pt.: „Nad rzekami Syberii. Pamiętnik chłopca z lat 1940-1946”. Książka została wydana w trzech językach: polskim, angielskim i hiszpańskim.

**Pp. Nijola Stankiewicz-Latosik, Wanda Goc, Jan Sierszyński,
Ryszard Janosz, Antoni Tunkiewicz, Marian Stecyk, Wojciech Śleszyński,
Barbara Kraszewska i Jan Grabowski**

Ponadto dla uczczenia naszych masowych zsyłek (I-sza 10.02.1940r, II-ga 12/13.04.1940r., III-cia 28/29.06.1940 i IV-ta 21.06.1941r. – łącznie zesłano ponad 1.5 mln obywateli Polski, przy czym pamiętajmy że III i IV to były masowe wysiedlenia w okresie maj-czerwiec, a podane daty – to jako symbolika), a napaść ZSRR na Polskę w dniu 17.09.1939r. obchodzimy jako: Światowy Dzień Sybiraka /ustanowiony w 1991r./ W tych dniach staramy się uczestniczyć razem z żołnierzami Wojska Polskiego, harcerzami i uczniami /z Pocztami Sztandarowymi/ - przy ważnych miejscach, poświęconych Zesłańcom i Żołnierzom, którzy zginęli w latach 1939 -1956!

Przy ul. Wittiga 10

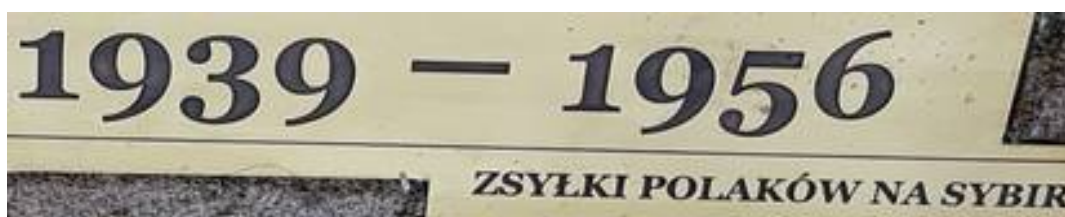
Sybiracy z Koła Fabryczna we Wrocławiu, do którego należę od 1990 r., chociaż uczestniczyłem w pierwszym spotkaniu 17.09.1988 r., a któremu prezesuję od 2018r. nie zapomnieli o historii zbrodni zarówno niemieckich, jak i bolszewickich /szczególnie, gdyż sami to przeżyli/. W naszym przypadku tym bardziej, że po powrocie do kraju nie można było na temat ponieważ w różnych rejonach ZSRR – mówić. O ile Niemcy przeprosili i wypłacili „jakieś”

odszkodowania za pracę w czasie wojny w Niemczech /choć o reperacjach za zniszczenia w II w. św. nie chcą na dzień dzisiejszy rozmawiać/, to ZSRR, a obecnie Federacja Rosyjska ... nawet o tym nie myśli, ba dalej w sposób imperialny patrzy na zachód (przykładem może być wywołana wojna z Gruzją /2008/ i Ukrainą /2014 i trwająca obecnie od 24.02.2022/ i incydenty na granicy polsko-białoruskiej!/.

Członkowie naszego Koła ufundowali i opiekują się tablicami pamiątkowymi w Kościele pw. św. Elżbiety /Grabiszyńska 103/, urnami z ziemią pobraną z miejsc zesłania i walk żołnierzy, podczas II w. św. znajdujących się w tzw. kolumbarium przy Ołtarzu Matki Bożej Królowej Polski /Wrocław-Złotniki, Wielkopolska 3-5/ oraz Kaplicą Sybiraka w „Albertówce” ks. prof. dr. hab. Franciszka Głoda – naszego Kapelana /Jugowice, ul. Górna 9a/.

OŁTARZ MARKI BOŻEJ KRÓLOWEJ POLSKI w ZŁOTNIKACH
Urny z ziemią upamiętniają miejsca walk: wojów, rycerzy i żołnierzy na wszystkich frontach walki. Tutaj jest urna także Sybiraków

Symbolika płyt w podejściu do kolumbarium

Kolumbarium. Urny z ziemią miejsc pochówku naszych żołnierzy walczących na różnych frontach w historii Polski. W srodoku urna poświęcona pamięci Zesłańców Sybiru. Z lewej Urna „Ponary” /z tej miejscowości był wywieziony autor 25.03.1949r./ z prawej – Urna „Narwik”. Dalej jest Urna „Kołobrzeg”

Aktualnie Zarząd Koła Fabryczna podjął decyzję o wykonaniu „Płaskorzeźby” z marmuru i umieszczenie jej w Kościele pw. Opatrzności Bożej we Wrocławiu na Nowym Dworze /w niedawno wybudowanej świątyni/. Na dzień dzisiejszy mamy wykonany wstępny projekt i przekazany wykonawcy do doboru właściwych kolorów marmuru /firma K.M.K. Marmur-Granit Sp. J. z Gierałcic oraz – chodzi o

czytelność napisów i twarzy oraz wszelkie ustalenia z proboszczem parafii, ks. Krzysztofem Hajdunem – odnośnie miejsca posadowienia „Płaskorzeźby”.

Wg kosztorysu przedstawionego przez ww. firmę, w dn. 31.05 br. koszt wykonania „Płaskorzeźby” i posadowienia w kościele /wnęka z lewej strony ołtarza/ wynosi 50000 + VAT. Mam nadzieję, że jeszcze żyją Sybiracy-Żołnierze, Ich potomkowie, a także wspaniali Darczyńcy, z różnych Kół ZZWP, jak i Czyelnicy naszej strony internetowej – którzy wspomogą nas w wykonaniu zamierzonego celu! Właśnie do Nich zwracam się z prośbą o dofinansowanie naszego przedsięwzięcia. Informacje /pod datą 16.04.2023/ można znaleźć na naszej stronie internetowej, wpisując: WROCŁAW KOŁO – FABRYCZNA – ZWIĄZEK SYBIRAKÓW.

„Płaskorzeźba” ma być wykonana z kolorowego marmuru. Głowa Jezusa będzie rzeźbiona. Napisy, twarze i herb – piaskowane. Krzyż będzie przenikał przez napisy i stworzy: Kotwicę walczącej AK, z napisem poświęconym Zesłańcom. Wysokość – 200 cm, szerokość – 150 cm

**Darowizny proszę wpłacać na konto w banku SANTANDER BANK POLSKI S.A.
NR 30 1090 1522 0000 0000 5201 9067 z dopiskiem:
KOŁO FABRYCZNA - PŁASKORZEŻBA.
ADRES: Związek Sybiraków, ul. Pomorska 51/53/3, 50-216 Wrocław**

**Wszystkim Darczyńcom serdecznie dziękujemy.
Pamiętajmy o pięknym zdaniu Prezydenta USA,
które wypowiedział: John F. Kennedy**

**Opracował w imieniu
Zarządu Koła Fabryczna
Antoni Tunkiewicz
Prezes
/atuna24@go2.pl/**